

Radziwiński, Andrzej

O elementach chronologicznych w dokumentach Ziemomysła księcia kujawskiego

Acta Universitatis Nicolai Copernici. Historia 26 (240), 37-44

1992

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

ANDRZEJ RADZIMIŃSKI (*Toruń*)

O ELEMENTACH CHRONOLOGICZNYCH W DOKUMENTACH ZIEMOMYSŁA KSIĘCIA KUJAWSKIEGO

Dzieje kancelarii i dokumentu kujawskiego nie spotkały się — jak do tej pory — z dużym zainteresowaniem historyków. Problematykę tę podejmują bowiem jedynie prace S. M. Szacherskiej¹, która opracowała kancelarię Siemowita księcia dobrzyńskiego, oraz F. Sikory² a zwłaszcza J. Mitkowskiego³, którzy badali kancelarię Kazimierza Konradowica. Nie doczekała się natomiast pełnego opracowania kancelaria Władysława Łokietka⁴, nie mówiąc o kancelariach księcia Ziemomysła i jego synów: Leszka, Przemysła i Kazimierza, które nie zostały do tej pory w ogóle zbadane. Brak ponadto zupełnie prac, które podejmowałyby problem kancelarii kościelnych na Kujawach w okresie średniowiecza.

Przyczyna braku zainteresowania kancelarią Ziemomysła kujawskiego tkwi — być może — w niewielkiej liczbie zachowanych dokumentów. Taki stan rzeczy nie pozwala bowiem na wyciągnięcie zbyt wielu wniosków dotyczących funkcjonowania tej ważnej instytucji. Z okresu rządów tego księcia, sprawującego władzę na Kujawach w latach 1267—1271 i 1278—1287⁵, zachowało się bowiem zaledwie 11 samoistnych dokumen-

¹ S. M. Szacherska, *Z dziejów kancelarii książąt kujawskich w XIII w. Dwa nieznanne dokumenty szpetalskie*, Studia Źródłoznawcze, t. 5, 1960, s. 1—23; tejże, *Kancelaria Siemowita księcia dobrzyńskiego*, Studia Źródłoznawcze, t. 11, 1966, s. 79—110.

² F. Sikora, *Janusz, kanclerz arcybiskupa Pełki i księcia Kazimierza Konradowica (1232—1252 i 1252/1253—1258)*, Nasza Przeszołość, t. 24, 1966, s. 87—125.

³ J. Mitkowski, *Kancelaria Kazimierza Konradowica księcia kujawsko-łęczyckiego (1233—1267)*, Wrocław 1968.

⁴ K. Maleczyński, *Zarys dyplomatyki polskiej wieków średnich*, Wrocław 1951, s. 134—138, 250—258; K. Jasiński, *Uwagi nad kancelarią Władysława Łokietka i Kazimierza Wielkiego*, Zapiski TNT, t. 19, 1953, s. 57—101; M. Bielińska, *Kancelaria Władysława Łokietka w latach 1296—1299*, Studia Źródłoznawcze, t. 6, 1961, s. 21—80; K. Maleczyński, *Kilkanaście dokumentów Władysława Łokietka z lat 1296—1329*, Studia Źródłoznawcze, t. 6, 1961, s. 129—149; A. Preissner, *Problem badania autentyczności dokumentów w kancelarii Władysława Łokietka*, Studia Historyczne, t. 10, 1967, s. 73—93.

⁵ Wydarzenia na Kujawach w okresie rządów Ziemomysła, a zwłaszcza problem odsunięcia go od rządów przez Bolesława Pobożnego omawiają: K. Jasiński,

tów, w tym 7 w oryginale oraz 1 wzmianka o dokumencie⁶. Z owych 11 dokumentów, wystawionych przez Ziemomysła, 4 są szczególnie interesujące ze względu na zawarte w nich sprzeczne elementy chronologiczne w formułach datacyjnych.

Nr 1. Ziemomysł, książę kujawski, zezwala lokować wieś Łojewo, należącą do klasztoru w Strzelnie, na prawie niemieckim odmiany magdeburskiej, zwalniając równocześnie mieszkańców tej wsi od wszelkich ciężarów prawa polskiego.

Formuła datacyjna w brzmieniu oryginalnym jest następująca:

Actum et datum in June Wladislawia, anno domini MCC LXXXII kalendas Aprilis, luna XXV (wydawca B. Ulanowski określił datę na 1 IV 1282)⁷.

Nr 2. Ziemomysł, książę kujawski, transumuje i zatwierdza dokument Konrada księcia mazowieckiego i kujawskiego z 1220 r., dotyczący zamiany przez księcia kilku wsi z klasztorem w Strzelnie.

Formuła datacyjna w brzmieniu oryginalnym: *Datum in Wladislawia, anno domini MCC LXXXIII kalendas Aprilis, luna XXVII* (wydawca B. Ulanowski określił datę na 1 IV 1284 r.)⁸.

Nr 3. Ziemomysł, książę kujawski, zatwierdza Wojciechowi, swojemu podłowczemu i jego następcom dobra Dąbrówkę na prawie dziedzicznym.

Formuła datacyjna w brzmieniu oryginalnym: *Datum in Wladislawia, anno domini millesimo ducentesimo octuagesimo quarto, per manus subcancellarii nostri Alberti, (XV) kalendas Junii, luna prima, die Ascensionis domini* (wydawca B. Ulanowski określił datę na 18 V 1284 r., co w tym jedynym przypadku nie podlega dyskusji)⁹.

Nr 4. Ziemomysł, książę kujawski, rozstrzyga spór między Mikołajem i Florianem synami Kierzka z Lisewa a Gerwardem opatem z Byszewa o wsie Wiązowno i Dąbrówkę Kamienną, przyznając je Gerwardowi.

Porozumienie kujawsko-pomorskie w 1280 r., Zapiski Historyczne, t. 21, 1955, z. 3—4, s. 7—44; J. Powierski, *Uwagi o wydarzeniach kujawskich 1267—1271*, Prace Komisji Historii BTN, t. 5, 1968, s. 43—73.

⁶ Wzmianka ta występuje w dokumencie Kazimierza Jagiellończyka z 14 V 1450 r. dla Gniewkowa. Oryginalny dokument został spalony w 1431 r. *Codex Diplomaticus Poloniae* (dalej: CDP), t. 1—4, wyd. L. Rzysszczewski, A. Muczowski, J. Bartoszewicz, M. Boniecki, H. Bobowski, Warszawa 1847—1887, t. 2, cz. 2, nr 591.

⁷ Oryginał tego dokumentu znajduje się w AP Bydgoszcz, Strzelno 13. Druk: *Dokumenty kujawskie i mazowieckie przeważnie z XIII w.* (dalej: DKM), wyd. B. Ulanowski, nr 15, s. 128 (z błędami).

⁸ Oryginał dokumentu znajduje się w AP Bydgoszcz, Strzelno 13a. Druk: DKM, nr 16, s. 129 (także z niewielkimi błędami w odczytaniu tekstu).

⁹ Oryginał dokumentu nieznan. Kopia znajdowała się dawniej w Kopiarzu katedry płockiej, który obecnie nie istnieje. Na podstawie Kopiarza druk: DKM, bez numeru, s. 141—142.

Formuła datacyjna w brzmieniu oryginalnym: *Actum anno domini M CC LXXXVII, mense Octobri, indictione prima, datum Wladislawie, in die sancti Michaelis* (wydawca B. Ulanowski określił datę na 29 X 1287 r.)¹⁰.

Zagadnieniami związanymi z datacjami dokumentów badacze interesowali się z reguły na marginesie prac nad konkretnymi kancelariami, szczególnie zaś podejmując krytykę autentyczności poszczególnych dokumentów. Natomiast głównie pod kątem ustalenia znaczenia i roli formuł *actum et datum*, chronologią dokumentów zajął się S. Kętrzyński w dwóch pracach: *O elementach chronologicznych dokumentów Kazimierza Wielkiego*¹¹ oraz *O datach tzw. niejednolitych w dokumentach polskich*¹². W tej drugiej pracy Kętrzyński próbował zająć stanowisko w sprawie datacji dokumentu Ziemomysła z 1287 r. oznaczonego tutaj nr 4. Przeprowadzona wówczas analiza elementów chronologicznych, oparta po części na nieporozumieniach, zmusza do ponownego rozpatrzenia postawionego wówczas problemu (o czym szczegółowo niżej). Nie zmienia to jednak ogólnej oceny, iż wnioski, które wysunął Kętrzyński z bardzo bogatego materiału dyplomatycznego, są niezwykle cenne dla omawianej problematyki. Przejdźmy wobec tego do analizy elementów chronologicznych poszczególnych dokumentów. W dwóch pierwszych, oznaczonych numerami 1 i 2, zwraca przede wszystkim uwagę zaproponowana przez B. Ulanowskiego data dzienna 1 IV kolejno dla 1282 i 1284 r. Wydawca ten słusznie zwrócił uwagę na błędnie obliczoną w obu dokumentach lunę — jednak bez próby wyjaśnienia tego faktu. Zastanawia się jednak, czy „rażąca” — jak to określił — zgodność świadków na obu dokumentach nie powinna spowodować, iż „II” z daty rocznej dokumentu nr 1 i „IIII” z daty dokumentu nr 2 należy odnieść do kalend. Oba dokumenty posiadałyby wówczas datę roczną określoną na 1280 r. Przeciwno takiemu przypuszczeniu argumentuje jednak w dwojaki sposób. Twierdzi więc przede wszystkim, iż oba dokumenty posiadają różne miejsca wystawienia (tj. Inowrocław i Włocławek)¹³. Po drugie, zestawiając listy świadków dwóch interesujących go dokumentów tj. nr 1 i 2 z innym dokumentem Ziemomysła z 18 V 1284 r. (nr 3) ocenia, iż istniejąca zbieżność kilku świadków, którzy występują na wszystkich trzech dokumentach (tj. nr 1,

¹⁰ Oryginał dokumentu w AP Bydgoszcz, Koronowo 9. Druk: DKM, nr 48, s. 221—222.

¹¹ Rozprawy AU, Wydział Historyczno-Filozoficzny, ser. II, t. 31 (56), 1914, s. 77—178.

¹² Kwartalnik Historyczny, t. 41, 1927, s. 257—273.

¹³ Gdyby nawet chodziło o dwa różne miejsca wystawienia obydwu dokumentów — co kwestionuję w dalszej części artykułu — to i tak argument Ulanowskiego można by obalić twierdzeniem, iż przecież zupełnie możliwy był pobyt księcia Ziemomysła 29 III we Włocławku i 31 III 1280 r. w Inowrocławiu. Odległość w linii prostej między tymi miastami nie przekracza bowiem 60 km.

2 i 3) nie upoważnia do wyznaczenia im (chodziłoby o dwa dokumenty ewentualnie z 1280 r. i jeden z 1284 r.) odleglejszej od siebie daty.

Ulanowski konkluduje, iż zachodząca pomiędzy dokumentami nr 1 i 2 zgodność dotycząca daty dziennej i świadków jest przypadkowa i dalszych wniosków na tej podstawie nie należy wyciągać¹⁴. Spróbujmy jednak postąpić wbrew opinii autora tego sądu i poddać weryfikacji jego argumentację. Błędne jest więc przede wszystkim twierdzenie Ulanowskiego, jakoby dokumenty nr 1 i 2 zostały wystawione w dwóch różnych miejscach. Nie ulega obecnie wątpliwości, zwłaszcza w świetle badań J. Karwasińskiej, iż określenia *in June Wladislavia* i *in Wladislavia* występujące w dokumentach książęcych mają tożsame znaczenie odnoszące się wyłącznie do Inowrocławia¹⁵.

Przyjrzyjmy się ponadto listom świadków trzech analizowanych przez Ulanowskiego dokumentów, tj. 1, 2 i 3. W liście świadków dokumentu nr 1 występują kolejno: Jarosław wojewoda inowrocławski, Wojciech kasztelan inowrocławski, Mirosław sędzia dworu, Dominik skarbnik, Trzebomysł podkomorzy, Wojciech podkanclerzy i Zygfryd kapelan księcia. Z kolei skład i kolejność listy świadków dokumentu nr 2 jest identyczna z jednym wyjątkiem — brak Zygfryda kapelana Ziemomysła. Natomiast na dokumencie nr 3 świadczą następujące osoby: Wojciech kasztelan inowrocławski, Bartłomiej kasztelan kruszwicki, Florian chorąży, Dominik skarbnik i Marcin podstoli księcia. W formule *datum per manus* widzimy ponadto podkanclerzego Wojciecha. Dokonując zestawienia osób występujących na tym dokumencie z listami świadków dokumentów nr 1 i 2 trudno zaprzeczyć, iż na wszystkich trzech dokumentach występuje trzech wspólnych świadków: Wojciech kasztelan inowrocławski, Dominik skarbnik i Wojciech podkanclerzy.

Nie można jednak nie dostrzegać prawie identycznego składu i układu osób świadczących na dokumentach nr 1 i 2, jakże różnego w zestawieniu z dokumentem nr 3. Narzuca to wręcz twierdzenie, iż akcja prawna dwóch pierwszych dokumentów (sądzę bowiem, iż świadkowie w tych dokumentach odnoszą się: w pierwszym przypadku do akcji prawnej, w drugim zaś do rozkazu sporządzenia dokumentu) rozegrała się w tym samym — mniej więcej — czasie. Uprawdopodobnić to może także fakt, iż odbiorcą obydwu dokumentów był klasztor w Strzelnie.

Należy ponadto zauważyć, iż zakwestionowanie dwóch argumentów Ulanowskiego, rzekomo wykluczających datowanie obu dokumentów (nr 1 i 2) na 1280 r. nie jest wszakże jedyną podstawą wystarczającą do zmiany datacji obydwu dokumentów właśnie na ten rok. Wydawca dokumentów Ziemomysła nie próbował bowiem ponadto wyjaśnić, dlaczego we wszystkich trzech omawianych dokumentach luna była błędnie obli-

¹⁴ DKM, s. 142.

¹⁵ J. Karwasińska, *W sprawie interpretacji terminu „Wladislavia”*, *Roczniki Historyczne*, t. 4, 1929, s. 1—10.

czona. Skwitował ów fakt jedynie stwierdzeniem, iż widocznie podkanclerzy Wojciech popełnił za każdym razem błąd w obliczeniach. Pozostaje jednak pytanie, czy błąd ten można z całą pewnością przypisać Wojciechowi oraz jak doszło do jego popełnienia? Warto w tym miejscu zaznaczyć, iż z oznaczeniem wieku księżyca — luny — najczęściej spotykamy się właśnie w dokumentach ksiąg kujawskich, rzadziej zaś poza Kujawami¹⁶.

Spróbujmy rozpatrzyć wszystkie możliwe warianty odczytania daty rocznej, a tym samym i dziennej kolejno dwóch dokumentów (nr 1 i 2), obliczając zarazem w każdym przypadku poprawną lunę.

Dokument nr 1

Data: *M CC LXXXII kalendas Aprilis, luna XXV*

Możliwości interpretacji:

- 1 — 1282 r. kalendas Aprilis (1 IV), poprawna luna XIX,
- 2 — 1281 r. I kalendas Aprilis (31 III), luna VII,
- 3 — 1280 r. II kalendas Aprilis (31 III), luna XXVI.

Dokument nr 2

Data: *M CC LXXXVIII kalendas Aprilis, luna XXVII*

Możliwości interpretacji:

- 1 — 1284 r. kalendas Aprilis (1 IV), poprawna luna XI,
- 2 — 1281 r. I kalendas Aprilis (31 III), luna VII,
- 3 — 1282 r. II kalendas Aprilis (31 III), luna XVIII,
- 4 — 1281 r. III kalendas Aprilis (30 III), luna VI,
- 5 — 1280 r. IIII kalendas Aprilis (29 III), luna XXIV.

Z przedstawionych obliczeń wynika, iż — z pozoru — można by przyjąć za słuszne twierdzenie Ulanowskiego, iż w obu tych dokumentach, a także w trzecim (nr 3 — o czym niżej) popełniono po prostu błąd w obliczeniach. Wniosek ten jest o tyle powierzchowny, że nie pokazuje zupełnie mechanizmu i przyczyny owych pomyłek. Istnieje więc pytanie, czy problem ten można w jakiś sposób wyjaśnić? Sądzę, iż podana poniżej próba interpretacji może być pewną propozycją w tym kierunku lub — nawet — jedynym rozwiązaniem problemu.

Zastanawia więc przede wszystkim, z jakiego powodu wyniknęła pomyłka w obliczeniach dokonanych przez koncypienta, którym najprawdopodobniej był podkanclerzy Wojciech. Uważam bowiem, iż to właśnie koncypient był autorem błędu. Ingrossatorzy nie mogli pomylić się w obliczeniach, gdyż ich nie dokonywali. Z analizy duktu pisma wynika mianowicie, iż dokumenty nr 1 i 2 były pisane przez dwie różne ręce. Z kolei technika dokonanej w trakcie obliczeń pomyłki (identyczna także w przypadku dokumentu nr 3, który nie zachował się w oryginale) — o czym szczegółowo niżej — wyklucza, moim zdaniem, ingrossatorów

¹⁶ *Chronologia polska*, red. B. Włodarski, Warszawa 1957, s. 211, p. 254.

jako sprawców błędnego obliczenia. Wiadomo natomiast z praktyki kancelaryjnej tego okresu, iż koncept mógł zawierać datę oraz listę świadków¹⁷.

Przejdźmy wobec tego do charakterystyki techniki, dokonanej wówczas trzykrotnie — w dokumencie nr 1, 2 i 3, pomyłki. Otóż gdybyśmy chcieli ustalić lunę dla II kalend 1280 r. (dokument nr 1), popełniając jednak świadomie błąd — zdarzający się w średniowiecznych kancelariach — polegający na dokonaniu obliczeń w kwietniu, a nie w marcu (choć wiadomo, iż właśnie w tym miesiącu przypadają II kalendy kwietnia), to wyniesie ona XXVII. Natomiast gdy w ten sam sposób obliczymy lunę dla III kalend 1280 r. (dokument nr 2), to wyniesie ona wówczas XXV. Należy przypomnieć, iż luny wpisane do interesujących nas dokumentów wynosiły kolejno: dla dokumentu nr 1 — XXV, dla dokumentu nr 2 — XXVII.

Narzuca się więc następujący wniosek: koncypient przygotował równocześnie koncepty dwóch dokumentów z pełnym formularzem, tj. z datą oraz listą świadków. Nie jest w tej sytuacji niezrozumiałe, iż po dokonaniu obliczeń do konceptu dokumentu nr 2 wpisał lunę należną konceptowi dokumentu nr 1 i vice versa. Jest to tym bardziej prawdopodobne, iż luna w obu dokumentach stanowi ostatni wpisany element. Błąd polegający na nieumiejętnym posługiwaniu się kalendami wystąpił także w dokumencie nr 3. Błędna luna podana w tym dokumencie wynosi I (poprawna zaś XXIX), co jest możliwe, o ile zastosujemy podany wyżej, błędny mechanizm w obliczeniach.

Podane na początku argumenty oraz wyjaśnienie błędnego mechanizmu obliczania luny w trzech dokumentach Ziemomysła pozwala, jak sądzę, zweryfikować daty dokumentów nr 1 i 2 podane przez B. Ulanowskiego. Datę dokumentu nr 1 należy określić na 31 III 1280 r., natomiast dokumentu nr 2 na 29 III 1280 r. Data dokumentu nr 3 pozostaje bez zmian — w tym przypadku chodziło jedynie o wyjaśnienie błędnego określenia luny.

Pozostaje wobec tego do rozpatrzenia data dokumentu nr 4, której oryginalne brzmienie chciałbym jeszcze raz przypomnieć.

Actum anno domini MCCLXXXVII mense Octobri, indictione prima, datum Wladislaue, in die sancti Michaelis.

Wyraźnie mamy tutaj do czynienia z datacją niejednorodną. Ten typ datacji spotyka się w XIII w. przede wszystkim w dokumentach małopolskich i wielkopolskich, jest także rozpowszechniony w dokumentach Władysława Łokietka, zaś pojedyncze przykłady stosowania tego typu datacji spotykamy również w dokumentach książąt mazowieckich¹⁸.

¹⁷ S. Kętrzyński, *Zarys nauki o dokumencie polskim wieków średnich*, Warszawa 1934, s. 314.

¹⁸ Tenże, *O datach tzw. niejednorodnych*, s. 8—9.

Nieporozumienia dotyczące określenia daty dziennej tego dokumentu zapoczątkował B. Ulanowski, który, wydając go w 1887 r., datował — nie wiadomo dlaczego — na 29 X 1287 r. Oswald Balzer, opracowując w *Genealogii Piastów* biogram księcia Ziemomysła, podał za Ulanowskim — nie sprawdzając tekstu dokumentu — oczywiście błędny *terminus post quem* śmierci tegoż księcia¹⁹. Kolejnym badaczem, który zainteresował się ową datacją, był S. Kętrzyński. Ów wytrawny dyplomatyk nie potrafił podać zadowalającego rozwiązania problemu, stwierdzając jedynie rzecz zgoła oczywistą, iż akcja prawna tego dokumentu — to X 1287 r., natomiast datum przypada na 29 IX²⁰. Niczego jednak takie stwierdzenie nie wyjaśnia. Co więcej, autor ten wprowadził spore zamieszanie w momencie gdy stwierdził, iż według O. Balzera Ziemomysł zmarł po 25 X 1287 r. Oczywiście nie chodzi tu o 25 a 29 X 1287 r., którą to datę błędnie podał Balzer za Ulanowskim (o czym wyżej), a czego Kętrzyński także już nie zauważył. Błąd polegający na niezgodnym z podstawą źródłową ustaleniu *terminus post quem* śmierci Ziemomysła powtórzył z kolei za Balzerem W. Dworzaczek²¹.

Wydaje się więc, iż nadszedł czas, aby wyjaśnić błędne ustalenie funkcjonujące także w literaturze genealogicznej opierając się na podstawie źródłowej. Otóż najprostsze rozwiązanie, które wydaje się nie budzić wątpliwości, polegałoby na prostej zamianie formuł datum i actum. Tego typu pomyłka byłaby zupełnie zrozumiała i możliwa. Po dokonaniu zamiany formuł datacja dokumentu brzmiałaby wówczas następująco:

Datum anno domini MCCLXXXVII mense Octobri, indictione prima, actum Wladislaue, in die sancti Michaelis.

Spisanie lub polecenie spisania dokumentu nastąpiłoby więc w X 1287 r., natomiast akcja prawna oczywiście wcześniej, bo już 29 IX tego roku. Zastosowana w dokumencie — na co już zwrócił uwagę Kętrzyński — indykcja bedańska zmieniona 24 IX nie budzi wątpliwości. Nie byłoby ponadto wyjątkowe zastosowanie takiej kolejności formuł kancelaryjnych, tj. *datum* i *actum* zamiast *actum* i *datum*. Znane są bowiem przykłady w dokumentach, które wyszły z innych kancelarii, zastosowania takiej kolejności. Na przykład w dokumencie Władysława Łokietka z 1318 r. datacja jest następująca:

*datum apud Cracoviam a.D. 1318 VIII idus Octobris (...) (8 X) actum vero apud Zuleyow proxime feria tertia post diem sancte Trinitatis (20 VI)*²².

Takie odczytanie daty dziennej dokumentu nr 4 zmienia w pewien

¹⁹ O. Balzer, *Genealogia Piastów*, Kraków 1895, s. 335.

²⁰ S. Kętrzyński, *O datach tzw. niejednolitych*, s. 17, p. 8.

²¹ W. Dworzaczek, *Genealogia*, Warszawa 1959, tabl. 3.

²² *Kodeks dyplomatyczny katedry krakowskiej*, t. 1, wyd. F. Piekosiński, Kraków 1874, nr 119.

sposób *terminus post quem* śmierci Ziemomysła. Nastąpiła ona bowiem po X 1287 r. — nie zaś, jak dotychczas określano z pozoru precyzyjnie, ale w rzeczywistości błędnie, po 29 X 1287 r.

ÜBER ELEMENTE DER CHRONOLOGIE IN URKUNDEN DES KUJAWISCHEN FÜRSTEN ZIEMOMYSŁ

Zusammenfassung

Die Kanzelei und Urkunden des kujawischen Fürsten Ziemomysł wurden bisher nicht bearbeitet. Aus der Regierungszeit des Fürsten, der in den Jahren 1267—1271 und 1278—1288 in Kujawy herrschte, haben sich 11 selbstständige Urkunden, darunter 7 Originale und 1 Bemerkung über eine Urkunde erhalten. Vier von den vom Ziemomysł ausgestellten Urkunden sind besonders interessant, weil die in ihnen enthaltenen Elemente der Chronologie widersprechend sind. Dieser Widerspruch ist in drei Fällen (Urkunden bisher auf 1 IV 1282, 1 IV 1284 und 18 V 1284 datiert) durch falsche Ablesung der Luna verursacht. Der Herausgeber dieser Urkunden, B. Ulanowski, hat diese Tatsache nicht zufriedenstellend erklärt. Diese Fehler sind infolge nicht fachgemäßer Benutzung der Kalenden entstanden. Dazu ist noch die Verwechslung der Luna in zwei Urkunden gekommen, weil sie in derselben Zeit niedergeschrieben wurden. Diese Feststellungen haben zur Änderung der Datumanzeige in zwei Urkunden des Ziemomysł: vom 1 IV 1282 auf 30 III 1280 und vom 1 IV 1284 auf 29 III 1280 beigetragen. Das Datum vierter Urkunde, die den „terminus post quem“ des Todes des Fürsten Ziemomysł bestimmt, wurde ohne Begründung in falscher Weise auf 29 X 1287 angegeben. Den Fehler von B. Ulanowski haben O. Balzer und J. Dworzaczek wiederholt. Da die Datumanzeige in dieser Urkunde verschieden ist, kann man sie wie folgt bestimmen: actum 29 IX datum X 1287.